

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง สิทธิในใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามกฎหมายว่าด้วยการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง และใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง กรณีบริษัทจำกัดแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน จำกัด

กรมธุรกิจพลังงานได้มีหนังสือ ที่ พน ๐๔๐๑/๔๒๐ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า โดยที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมัน ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓ และใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุม ประเภทที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความประสงค์จะแปรสภาพจาก บริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งกรมธุรกิจพลังงานมีกฎหมายว่าด้วยเรื่องการขออนุญาต การออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาตที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงฯ กำหนดให้การขออนุญาต การออก ใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของ ผู้รับใบอนุญาต และหลักเกณฑ์และวิธีการขอและออกใบอนุญาตหรือใบทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมัน พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันต้องเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และมีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยการพิจารณาการได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ค้าน้ำมัน จะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอเป็นสำคัญ ซึ่งใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงฯ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตกำหนดไว้แต่อย่างใด

๒. พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงฯ กำหนดให้การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และอายุใบอนุญาตในการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ เป็นไปตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาต และอัตรา ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งได้กำหนดว่า ผู้ใดประสงค์ จะประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ตามแบบฟอร์มที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยข้อ ๖๐ ของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดวิธีการโอน ใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ว่า หากผู้ใดประสงค์จะโอนกิจการตามที่ได้รับอนุญาต ให้แก่บุคคลอื่น ให้ผู้รับใบอนุญาตและผู้ขอรับโอนใบอนุญาตยื่นคำขอโอนใบอนุญาตตามแบบที่อธิบดี ประกาศกำหนด

สำหรับการแปรสภาพจากบริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘๕ นั้นกำหนดว่า บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทแล้วย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดชอบของบริษัทเอกชนเดิมทั้งหมด

กรมธุรกิจพลังงานจึงขอหารือเกี่ยวกับคำว่า “สิทธิ” ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ จะหมายความรวมถึง “สิทธิ” ที่เคยได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงฯ หรือใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงฯ ด้วยหรือไม่ และหาก “สิทธิ” ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ไม่ได้หมายความรวมถึงการได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันหรือการได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ มีแนวทางใดที่สามารถคงไว้ซึ่งสิทธิในใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันหรือใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ เดิม จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันหรือใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ใหม่ เพื่อให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้โดยไม่กระทบสิทธิในการเป็นผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันหรือใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมธุรกิจพลังงาน โดยมีผู้แทนกระทรวงพลังงาน (กรมธุรกิจพลังงาน) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ตามมาตรา ๑๘๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่าบริษัทจำกัดอาจแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดได้เมื่อมีมติพิเศษ โดยมาตรา ๑๘๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดว่าเมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดแล้ว ให้บริษัทจำกัดเดิมหมดสภาพจากการเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๑๘๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดให้บริษัทจำกัดที่จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดแล้วย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดชอบของบริษัทจำกัดเดิมทั้งหมด บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่รองรับการเปลี่ยนสถานะทางกฎหมายของนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไปอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด โดยผลของการแปรสภาพทำให้บริษัทจำกัดเดิมหมดสภาพลงและเปลี่ยนไปเป็นบริษัทมหาชนจำกัด แต่ความเป็นนิติบุคคลยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ไม่ได้เป็นการสิ้นสภาพนิติบุคคลเดิมแล้วเกิดขึ้นเป็นนิติบุคคลใหม่ ดังนั้น การที่กฎหมายรองรับว่าบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดแล้วย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดชอบของบริษัทจำกัดเดิมทั้งหมด จึงเป็นไปโดยผลของกฎหมาย

^๑มาตรา ๑๘๐ บริษัทเอกชนอาจแปรสภาพเป็นบริษัทได้เมื่อมีมติพิเศษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้กระทำได้

^๒มาตรา ๑๘๔ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการแปรสภาพเป็นบริษัทตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้บริษัทเอกชนเดิมหมดสภาพจากการเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ในทะเบียน

^๓มาตรา ๑๘๕ บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทแล้วย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดชอบของบริษัทเอกชนเดิมทั้งหมด

สำหรับการออกใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓^๔ และใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒^๕ เป็นการให้สิทธิในการประกอบกิจการ เมื่อผู้รับใบอนุญาตที่เป็นบริษัทจำกัดได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดแล้ว สิทธิในใบอนุญาตดังกล่าวจึงตกไปเป็นของบริษัทมหาชนจำกัดโดยผลของมาตรา ๑๘๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ มิใช่การโอนใบอนุญาตอย่างใดก็ตาม การออกใบอนุญาตเป็นการใช้อำนาจทางปกครอง อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานในฐานะผู้ออกใบอนุญาตจึงมีอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติของบริษัทมหาชนจำกัดที่ได้สิทธิในใบอนุญาตนั้น หากตรวจสอบพบว่าบริษัทมหาชนจำกัดยังคงมีคุณสมบัติเป็นผู้รับใบอนุญาตได้ ก็สามารถแก้ไขรายการในใบอนุญาตให้ตรงกับข้อเท็จจริงได้ ซึ่งมีใช้การออกใบอนุญาตใหม่ แต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าบริษัทมหาชนจำกัดที่เกิดขึ้นใหม่ดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายในเรื่องใบอนุญาตนี้ ก็ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป

(นายปรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๕

มาตรา ๗ ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าแต่ละชนิด หรือรวมกันทุกชนิดปีละตั้งแต่หนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไป หรือเป็นผู้ค้าน้ำมันชนิดก๊าซปิโตรเลียมเหลวแต่เพียงชนิดเดียวที่มีปริมาณการค้าปีละตั้งแต่ห้าหมื่นเมตริกตันขึ้นไป ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ เพื่อให้การควบคุมการประกอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อปกป้องประชาชนให้มีความปลอดภัย ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทกิจการควบคุมของการมีน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในครอบครอง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือทุกชนิดรวมกัน ให้สอดคล้องกับระดับอันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ประเภทที่ ๓ ได้แก่กิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อนจึงจะประกอบกิจการได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๑ การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และอายุใบอนุญาต ในการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น